

Sygn. akt VIII U 656/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Anna Capik-Pater
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy D. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania D. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 kwietnia 2019 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej D. W. prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla także za okres od 1 kwietnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku;
- oddala odwołanie w pozostałej części.

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 656/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2019 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej D. W. prawo do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla od 1 stycznia 2019 r. w kwocie 163,28 zł miesięcznie.

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona. Wniosła odwołanie, w którym domagała się przyznania jej ww. świadczenia od dnia przyznania jej renty rodzinnej po zmarłym mężu K. W. od 12 marca 2017 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, że ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla wypłacany z dotacji budżetowej na dany rok nie przewiduje wypłaty tego świadczenia za lata wcześniejsze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona D. W. (ur. (...)) jest wdową po zmarłym pracowniku KWK (...). Jej mąż- K. W. był uprawniony do emerytury górniczej od 1 grudnia 1985 r.

Pismem z 11 lipca 2016 r. (...) SA zwróciła się do organu rentowego o wypłatę deputatu węglowego K. W. wskazując, że jest on uprawniony do spornego świadczenia od 1 stycznia 2016 r. w wymiarze 3 ton.

Decyzją z dnia 26 lipca 2016 r. organ rentowy przyznał K. W. deputat węglowy w kwocie 131,32 zł od 1 stycznia 2016 r., a więc do dnia wskazanego w powyższym wniosku (...) SA.

K. W. zmarł w dniu (...). Od tego dnia ubezpieczona jest uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

W dniu 1 kwietnia 2019 r. ubezpieczona wniosła o sprawdzenie, czy w przyznanym jej świadczeniu wypłacany jest dodatek za deputat węglowy. Domagała się również jego wypłaty za zaległy okres.

W dniu 5 kwietnia 2019 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję o treści jak wyżej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania ubezpieczonej stanowi ustawa z dnia 7 września 2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (t.j. Dz. U. z 2016r., poz. 704).

Zgodnie z przepisem art. 12 tej ustawy byłemu pracownikowi kopalni postawionej w stan likwidacji przed dniem 1 stycznia 2007r., uprawnionemu do bezpłatnego węgla, który uzyskał emeryturę lub rentę przed tym dniem, jest wypłacany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej "ZUS", oprócz emerytury lub renty, ekwiwalent pieniężny, z zastrzeżeniem ust. 2.

Pracownikowi kopalni likwidowanej wchodzącej w skład przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 8 ust. 1, który uzyska emeryturę lub rentę, jest wypłacany przez ZUS, oprócz emerytury lub renty, ekwiwalent pieniężny (art. 12 ust. 2).

Ekwiwalent pieniężny może otrzymać także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy, oprócz renty przyznanej na czas określony, pobierała ekwiwalent pieniężny wypłacany przez ZUS, której po upływie okresu, na jaki rentę przyznano, przywrócono prawo do pobierania renty (art. 12 ust. 4).

W przypadku gdy uprawnienie do bezpłatnego węgla wynika z górniczej renty rodzinnej - wszystkim osobom do niej uprawnionym przysługuje łącznie jeden ekwiwalent pieniężny. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent pieniężny ulega podziałowi w częściach równych, odpowiednio do liczby uprawnionych (art. 12 ust. 6).

Ekwiwalent pieniężny przysługuje również osobie, która po dniu wejścia w życie ustawy uzyska prawo do renty rodzinnej po emerycie lub renciście, który pobierał ekwiwalent pieniężny wypłacany przez ZUS (art. 12 ust. 7).

Wysokość ekwiwalentu pieniężnego stanowi iloczyn ilości węgla objętego uprawnieniem, która nie może być wyższa niż 3 Mg węgla kamiennego rocznie i przeciętnej średniorocznej ceny zbytu węgla, o której mowa w ust. 9 (art. 12 ust. 8).

Minister właściwy do spraw gospodarki, w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, ustala i ogłasza w formie obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", cenę zbytu 1 Mg węgla kamiennego w sortymencie O. II, ustalonego według ceny średniej z IV kwartału roku poprzedzającego rok, w

którym ekwiwalent pieniężny ma być wypłacany, skorygowaną o przewidywany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok planowany (art. 12 ust. 9).

Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany przez ZUS z dotacji budżetowej (art. 12 ust. 10).

Nadto po myśli § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 27 czerwca 2016r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz rent wyrównawczych (Dz. U. z dnia 29 czerwca 2016r., poz. 931) ekwiwalent wypłaca się wraz z wypłatą emerytury lub renty. Natomiast zgodnie z § 5 ust. 4 ww. rozporządzenia w przypadku przyznania renty rodzinnej po emerycie lub renciście, ekwiwalent przysługuje po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi lub renciście. Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 czerwca 2008 r. – w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i wykorzystania dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, bezpłatnego węgla w naturze oraz rent wyrównawczych (Dz.U. z 2008r., nr 118, poz. 753). Zgodnie z § 5 ust. 1 tego rozporządzenia ekwiwalent wypłaca się wraz z wypłatą emerytury lub renty. Po myśli § 5 ust. 5 rozporządzenia w przypadku przyznania renty rodzinnej po emerycie lub renciście, ekwiwalent przysługuje po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi lub renciście.

Bezsporne w sprawie było, że K. W. był pracownikiem zlikwidowanej KWK (...) i na emeryturę przeszedł z tego zakładu, a nadto iż jako emeryt był uprawniony do ekwiwalentu węglowego.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie pozostawało prawo ubezpieczonej D. W. do ekwiwalentu węglowego jaki przysługuje wdowom po byłych pracownikach zlikwidowanych kopalni.

W ocenie organu rentowego powyższe uprawnienie nie przysługuje skarżącej, albowiem dotacje dla ZUS udzielane przez Ministra Energii są przyznawane na wypłatę ekwiwalentu w danym roku budżetowym wobec czego brak podstaw do wypłaty ekwiwalentu za okres wcześniejszy.

W opinii Sądu orzekającego stanowisko organu rentowego nie znajduje uzasadnienia prawnego.

Jak bowiem wynika z treści przepisu art. 12 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego ekwiwalent pieniężny przysługuje również osobie, która po dniu wejścia w życie ustawy uzyska prawo do renty rodzinnej po emerycie, który pobierał ekwiwalent pieniężny wypłacany przez ZUS. Zaś zgodnie z treścią § 5 ust. 4 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 27 czerwca 2016r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz rent wyrównawczych w przypadku przyznania renty rodzinnej po emerycie, ekwiwalent przysługuje po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi. Takie samo uregulowanie zostało zawarte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 27 czerwca 2008r. - § 5 ust. 5.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, że ubezpieczona D. W. jest uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 12 marca 2017 r. mężu K. W. od dnia jego śmierci, który jako emeryt pobierał ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla wypłacany przez ZUS.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż na skutek błędu organu rentowego pozbawiono odwołującą prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

Przejmując do wypłaty ekwiwalent za deputat węglowy i wypłacając go wraz z emeryturą K. W., organ rentowy winien był przejąć też w momencie śmierci męża ubezpieczonej i podjęcia wypłaty renty rodzinnej na jej rzecz, jako zadanie powierzone, obowiązek wypłaty tego świadczenia na rzecz wdowy, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 czerwca 2008r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i wykorzystywania dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, bezpłatnego węgla w naturze i rent wyrównawczych - § 5 ust.5. Po śmierci męża ubezpieczonej, w związku z wypłatą na jej rzecz renty rodzinnej, nie zachodziła więc konieczność składania przez nią odrębnego wniosku o wypłatę spornego

ekwiwalentu, gdyż jako świadczenie uboczne winno być jej wypłacone ze świadczeniem głównym – tak Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 24 maja 2017r. w sprawie o sygn. III AUa 1815/16.

Bez znaczenia jest zatem, że ubezpieczona złożyła wniosek o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, składając pismo w tym zakresie dopiero w dniu 1 kwietnia 2019r. Wskutek zaniechania działania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z urzędu, ubezpieczonej za okres od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. nie był wypłacany należny jej ekwiwalent.

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc zmienił częściowo zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla także za okres od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

W pozostałej części, tj. w zakresie miesiąca marzec 2017 r. odwołanie ubezpieczonej zostało oddalone, zgodnie z art. 477¹⁴§1 kpc. Mąż ubezpieczonej zmarł (...), a świadczenie emerytalne (wraz z deputatem węglowym) zostało mu wypłacone 5 marca 2017 r., zatem sporne świadczenie za ten miesiąc zostało już wypłacone.

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater